

Preek 1 Petrus 3:13-18a

Broeders en zusters, jong en oud,

Toen ik met de catechese groep nadacht over de dienst kwam er het volgende thema naar boven '*hoe gaan we om met andersdenkenden*'? Blijkbaar is dat een vraag die leeft bij heel veel jonge mensen. En dat is ook wel te begrijpen. We leven in een sterk veranderende samenleving. En dan kan het hier in de dorpen op de Veluwe nog wel een klein beetje meevallen, maar laten we de kop alsjeblieft niet in het zand steken. De wereld verandert, Nederland verandert. Twee generaties geleden kon je Nederland nog wel een christelijke natie noemen. Iedereen stond op z'n minst in de kaartenbak van de kerk, velen gingen ook regelmatig naar de kerk en de wetgeving was grotendeels gebaseerd op de tien geboden. Wie het christelijk geloof niet aanhing had wat uit te leggen. Christen-zijn en christelijk leven was normaal.

Daar is in vrij korte tijd heel veel in veranderd. Het is eerder andersom. Het is niet langer zo dat een niet-christen zich moet verdedigen waarom hij niet gelooft, maar een christen moet zich verdedigen dat hij of zij wel gelooft. En voor die verandering zijn verschillende redenen. Daar wil ik nu niet al teveel over zeggen, want dan moet ik allemaal moeilijke woorden gebruiken en ik wil natuurlijk niet dat de kinderen van de zondagsschool een heleboel moeilijke woorden in hun boekje gaan schrijven. Want dan kom ik gelijk niet meer van het imago af van de 'moeilijke woorden voorganger'. Het is in ieder geval zo dat mensen anders zijn gaan denken. Men is zich gaan afvragen of God wel bestaat, en men is zich gaan afvragen of God wel echt de Schepper is en of de aarde misschien anders is ontstaan, men ging ook allerlei vragen stellen over de bijbel: kun je de bijbel wel vertrouwen? Bovendien, omdat we tegenwoordig overal kunnen komen met onze vliegtuigen, en omdat we door t.v. en internet heel veel informatie tot ons kunnen nemen, en ook omdat er asielzoekers in ons land zijn gekomen, zijn we ook in contact gekomen met mensen die een andere godsdienst aanhangen. We krijgen vooral veel te maken met de islam. En als we dus nu naar onze nederlandse samenleving kijken dan bestaat onze bevolking uit christenen, moslims, aanhangers van andere godsdiensten, zoals boedhisme of hindoeïsme, mensen die wel in iets geloven, maar niet precies weten wat, mensen die denken dat je het gewoon niet kunt weten of God bestaat, en mensen die zeker weten

dat God niet bestaat. Tsja, en in zo'n land leven wij als christenen en gelukkig mogen we in ons land in vrijheid geloven. We hebben vrijheid van godsdienst en vrijheid van meningsuiting (dat betekent, voordat je je boekje pakt, dat je in NL vrij uit mag zeggen wat je vindt).

Nu zijn die veranderingen niet gemakkelijk. Zeker niet voor de mensen die ook de tijd hebben meegemaakt dat vroeger iedereen nog naar de kerk ging. En dat is te begrijpen. Maar in de tijd van de het bijbelgedeelte dat we net hebben gelezen, de tijd van het ontstaan van de eerste christelijke gemeenten, was dat niet anders. Ook toen waren er allerlei godsdienstige stromingen in dat grote romeinse rijk. De christenen vormden een kleine minderheid. Ja, we lezen dat op de Pinksterdag er in één keer 3000 mensen tot geloof kwamen, maar daarna, als de apostel Paulus op pad gaat, zien we dat er in de steden vaak maar kleine groepjes met christenen ontstaan. En die christenen hadden vaak met tegenstand te maken. Joodse christenen hadden te maken met tegenstand van hun Joodse volksgenoten, omdat ze de voorschriften van de Farizeeën niet meer naleefden en omdat ze verkondigden dat Jezus van Nazareth de Messias was. Heidense christenen hadden ook vaak met tegenstand te maken. Ze deden niet meer mee met allerlei gebruiken die hoorden bij die andere godsdiensten, zoals de offerfeesten. Tijdens die offerfeesten ging het er ruig aan toe. Vaak gingen ze gepaard met seksuele uitpattingen. Het kwam ook voor dat christenen weigerden het vlees van de slager te eten, omdat dat vaak offervlees was afkomstig uit de heidense tempels. En dat maakte het leven voor die eerste christenen niet altijd gemakkelijk.

En deze christenen, die dus te maken hadden met tegenstand van andersdenkenden en andersgelovenden, kregen een brief van de apostel Petrus. Petrus die schrijft aan het begin van de brief dat hij schrijft aan *de uitverkorenen – dat zijn de gelovigen - die als vreemdelingen verspreid wonen*. Dat is nu precies wat je kunt voelen als christen, wonend tussen niet-christenen. Je voelt je een vreemdeling. Een buitenbeentje. Dat gevoel ken je vast ook als je de enige christen bent in je klas, of op je werk, of in je voetbalelftal. Je voelt je een buitenbeentje. Soms een spelbreker, omdat je niet mee doet met dingen die niet passen bij je geloof. In 1:14 zegt Petrus dat zijn lezers *niet meer moeten toegeven aan de begeerten waar ze vroeger door beheerst werden, toen ze nog onwetend waren*. In plaats daarvan wordt er nu een hei-

lig leven gevraagd. En ook in 2:12 roept hij op om *te midden van de ongelovigen een goed leven te leiden, opdat zij die u nu voor misdadigers uitmaken, door uw goede daden tot inzicht komen en God eerbewijzen op de dag waarop Hij zal rechtspreken.....*

Petrus noemt in zijn brief allerlei voorbeelden hoe je als christen je hebt te gedragen in een andersdenkende omgeving. Hij benadrukt heel sterk dat je als christen niet bang moet zijn om een christelijke levensstijl te laten zien. En dat maakt hij heel praktisch: gehoorzaam de overheid zowel landelijk als plaatselijk. Hij heeft het over de keizer, dat is de hoogste autoriteit van het rijk, en over de gouverneurs die plaatselijk zijn aangesteld. Erken hun gezag en gehoorzaam hen. Petrus heeft het over slaven die te maken hebben met een ongelovige meester. Gehoorzaam je meester, eer hen door het goede te doen. En als je voor je christelijke levenswandel slagen te verduren hebt, dat gebeurde in die tijd, men kende lijfstraffen, beschouw dat dan als een eer. Je kunt beter 'goed doende' geslagen worden dan 'slecht doende'. Als je lijden hebt te voortduren omdat je het goede doet treedt je in de voetsporen van de Here Jezus. Hij heeft ook onschuldig geleden, Hij deed alleen maar goed, en toch werd Hij aan het kruis geslagen.

En dat geldt ook voor de christenvrouwen die te maken hebben met een ongelovige man. Nu moeten we wel even goed opletten. Dit bijbelgedeelte is geen vrijbrief om als christen met een niet-christen te trouwen. Daar is de bijbel heel duidelijk in. In 2 Cor.6:14 bijvoorbeeld: *vorm geen ongelijk span met ongelovigen*. Of 1 Cor.7:39: *een vrouw wiens man is gestorven is vrij om te hertrouwen, mits in de Here*. Het gaat in de Petrusbrief niet over mensen die nog gàn trouwen, maar over mensen die al getrouwd zijn. Dat kwam vaker voor in die tijd, dat één van de huwelijkspartners christen werd. En dat gebeurt natuurlijk vandaag de dag ook nog wel. En wat moet je dan, als je man of vrouw niet gelooft? Dat is de vraag. Nogmaals, jongens en meisjes, de bijbel roept ons duidelijk op om te trouwen met een christen. Niet om het je lastig te maken, maar juist om je te beschermen. Maar ben je op het moment dat je christen wordt getrouwd dan blijf je trouw aan je partner en door het goede te doen geeft je een getuigenis af. Daar gaat het om in 3:1: *voor u, vrouwen, geldt hetzelfde: erken het gezag van uw man. Dan zullen mannen die weigeren Gods boodschap te aan-*

vaarden daarvoor gewonnen worden door het gedrag van hun vrouw, zonder dat zij iets hoeft te zeggen.....

Als ik de brief van Petrus lees dan vallen me een paar dingen op. In de eerste plaats dat Petrus heel nadrukkelijk verwacht van zijn lezers dat ze geen water bij de wijn doen. Hij zegt niet: tja, het valt ook niet mee om christen te zijn in een niet-christelijke omgeving. Laten we daarom maar zorgen dat we niet opvallen. Doe maar een beetje mee met je omgeving, dan laten ze je misschien wel met rust. Nee, Petrus stimuleert zijn lezers heel nadrukkelijk er een christelijke levensstijl op na te houden.

Het tweede dat opvalt is dat christen-zijn niet geromantiseerd wordt. Als slaaf kan het je klappen opleveren. Als echtgenoot of echtgenote kan het je spanning in je relatie opleveren. Als burger in de samenleving kan het je afwijzing of onderdrukking opleveren. Dat kan het gevolg zijn van een christelijke levensstijl.

Maar het kan ook anders. Als een vrouw tot geloof komt dan kan haar man gewonnen worden voor het christelijk geloof. Hij ziet in het leven van zijn vrouw iets dat ja-loers maakt. Iets aanstekelijks. Haar wandel met God – niet haar preken in de eerste plaats – maken nieuwsgierig. Dat is ook zo'n punt, trouwens. Petrus benadrukt eerst het christelijke leven en dan de woorden. In die volgorde. Maar voor alle duidelijkheid, daden en woorden kunnen geen van beiden gemist worden. Een christelijk leven zonder een christelijk getuigenis zal nooit iemand tot geloof brengen. Maar een christelijk getuigenis zonder een christelijk leven zal ook niemand overtuigen. Woord en daad gaan hand in hand.

En hoe we verantwoording mogen afleggen van ons geloof wordt in het 15^e vers behandeld. Ook dit vers begint met de benadrukken dat we geen water bij de wijn moeten doen: *erken Christus als Heer en eer hem met heel uw hart*. Christus erkennen als Heer wil zeggen dat je hem volgt, hem gehoorzaamt. Je bent Zijn discipel en van niemand anders. Maar iemand die opvalt door z'n christelijke levensstijl roept vragen op. En dan kan het maar zo gebeuren dat iemand vraagt wat je motiveert: *Vraagt iemand u waarop de hoop die in u leeft gebaseert is, wees dan steeds bereid om u te verantwoorden*. Dat woordje 'verantwoorden' komt eigenlijk uit de rechtspraak en betekent 'ter verdediging spreken'. Van het Griekse woord dat hier staat komt het vak 'apologetiek' vandaan. Apologetiek is de leer van de geloofsverdediging. Een zeer

boeiend en interessant vak. Voor jezelf als christen, je ontdekt dat het christelijk geloof niet gebaseerd is op sprookjes, maar dat er heel goede argumenten zijn om te geloven in bijvoorbeeld de schepping, de wonderen van Jezus en de opstanding uit de dood. En die ontdekking maakt je geloof sterker. Maar ook een vak dat helpt in het gesprek met de niet-christen. Je leert onderbouwen wat je gelooft en waarom. Nu hoeft niet iedere christen zulke zware kost te gaan lezen, maar in het gesprek met niet-christenen in je omgeving is het wel handig als je jezelf getraind hebt om eenvoudig onder woorden te brengen wat je gelooft en ook, dat je een beetje weet om te gaan met moeilijke vragen. Dat hoort allemaal bij dat 'verantwoorden' van je geloof. Volgens de tekst moeten we steeds bereid zijn verantwoording af te leggen. De NBG vertaling zegt altijd bereid zijn. Petrus benadrukt hier toch wel hoe belangrijk het is dat we in het contact met andersdenkenden Jezus' geluid laten horen. Maar hij waarschuwt in het 16e vers ook nog voor een valkuil. Aan de ene kant is het belangrijk dat we weten wát we zeggen en aan de andere kant is het van belang hoè we de dingen zeggen. En daar gaat het 16e vers over. Doe dat vooral zachtmoedig en met respect en met een zuiver geweten.

Ik heb al wel eens eerder uitgelegd in een preek wat zachtmoedig is. Wij denken vaak dat zachtmoedig zoiets betekent als een 'softy' of een 'watje'. Maar dan moeten we ons wel even realiseren dat er in de bijbel twee personen als zachtmoedig omschreven worden. De belangrijkste persoon in het OT, Mozes. En de belangrijkste persoon in het NT, Jezus. Mozes wordt omschreven als de zachtmoedigste van alle mensen. Tussen twee haakjes, dat was wel aan het eind van zijn leven, toen hij jong was sloeg hij nog een Egyptenaar dood. En Jezus zei van zichzelf: *leer van Mij want ik ben zachtmoedig en nederig van hart.* (Mt.11:29)

Maar waaruit bleek nu die zachtmoedigheid van Mozes en Jezus. Bij allebei zie je dat ze niet willen opkomen voor hun eigen recht, maar voor Gods recht. Toen Mozes er mee te maken kreeg dat zijn zus Mirjam en broer Aäron ook graag de leiding wilden over het volk, kwam hij niet voor zichzelf op, maar liet het oordeel aan God. Dat zie je ook bij de Here Jezus. Toen Hij gevangengenomen werd en beschuldigd, deed Hij zijn mond niet open. Maar toen het om de eer van God ging zien we bij beiden een andere houding. Mozes smeedt de stenen tafelen kapot, toen hij zag dat het volk danste om het gouden kalf. En Jezus veegde het tempelplein schoon toen Hij zag

dat mensen van het huis van God een beestenmarkt hadden gemaakt. Dat hoort
blijkbaar ook bij zachtmoedig zijn. Zachtmoedig is niet opkomen voor je eigen recht,
maar opkomen voor Gods recht. Wordt jij aangevallen op je christen-zijn, laat het
oordeel aan God. Ik bedoel dan niet dat je de slachtoffersrol moet aannemen, trou-
wens. Nee, je kiest ervoor het oordeel aan God te laten. Je kunt voor je eigen recht
opkomen, maar doet het niet. Als je dat doet ben je sterk. Als je geen keus hebt ben
je slachtoffer. Er is niks mis mee, om als slachtoffer voor je eigen recht op te komen.
God wil zeker niet dat we ons in de hoek laten trappen en gekleineerd worden omdat
we christen zijn. Maar Hij wil ons wel leren er voor te kiezen los te laten en het oor-
deel aan Hem over te laten.

Behalve zachtmoedig zullen we met respect de ander moeten benaderen. Het is niet
helemaal duidelijk of hier nu respect voor God, of respect voor je medemens bedoelt
wordt. Respect voor God lijkt me logisch. Dat hoort bij vs. 15 *erken Christus als Heer*.
Ik houd het dus even op respect voor je medemens. Dus respect voor die anders-
denkende mens. Als wij verlangen van die ander dat hij respect heeft voor het chris-
telijk geloof en voor onze opvattingen, dan zullen we die ander ook met respect moe-
ten benaderen. Al denken wij anders, we respecteren die ander. En als we verwach-
ten dat die ander aan ons verantwoording vraagt van de hoop die in ons is, dan mo-
gen wij ook die ander eerlijk vragen zich te verantwoorden. Niet hoogmoedig en bet-
weterig, maar zachtmoedig en met respect. Mensen zijn geen evangelisatie-objecten.
Mensen zijn mensen die serieus genomen willen worden. En zo mogen we als gelo-
vigen in een open en eerlijke relatie met de andersdenkende mensen om ons heen
leven.

We hebben met elkaar een paar dingen geleerd vanmorgen van Petrus:

- In de eerste plaats dat we Christus als Heer mogen volgen. Zonder water bij
de wijn, vasthouden aan het Evangelie van de Here Jezus.
- In de tweede plaats dat daarbij een authentiek christelijk leven hoort. Je hoeft
niet perfect te zijn, maar wees alsjeblieft echt.
- In de derde plaats, wees bereid uitleg te geven van je geloof. Eenvoudig een
eerlijk.
- In de vierde plaats, doe dat vanuit een zuivere houding.

Zo mogen we als gelovigen in de wereld staan. Niet de wereld vermijgend. Ben je mal. Dan zetten we onszelf buitenspel. We zijn het zout der aarde en niet het zout in een zoutpotje. Natuurlijk snap ik de angst wel. Door om te gaan met de wereld kun je ook beïnvloed worden door de wereld. Maar door wereldmijding ben je niet meer relevant en bruikbaar. Er vindt dan geen ontmoeting meer plaats met je leefwereld. Ik zie het liever andersom en ik geloof met m'n hele hart dat de Here God dat ook bedoelt. Laat je niet beïnvloeden door de wereld, maar ga de wereld beïnvloeden. Hij die in ons is, is sterker dan hij die in de wereld is. Christus in ons is sterker dan de satan!

We hebben een machtige Boodschap. We hebben een machtige Heiland. En die Heiland wil ons gebruiken om te midden van andersdenken te laten zien wie Hij is. En Hij heeft het beloofd: *ik ga met je mee, alle dagen, totdat ik terugkom.*

Amen

Maart 2012
G.P. Hartkamp
Wapenveld